

DE HAAGSE TIJDEN

Moord op het Binnenhof

Pag. 5

De man met de lachende vingers: sneltekenaar Mr. Max

Pag. 6-7

van der VLUGT GLASHANDEL V.O.F.

Loosduinsekade 175
2571 BW 's-Gravenhage
Tel: 070-3603927
info@vd-vlugt.nl
www.glashandel-vandervlugt.nl

De Haagse krant van alle tijden

Even wuiven!

Ieder jaar met Prinsjesdag loopt half Den Haag uit voor de rijtoer van koning Willem-Alexander en koningin Maxima. De stoet gaat van Paleis Noordeinde naar de Ridderzaal, nu tijdelijk de Koninklijke Schouwburg, waar de koning de Staten-Generaal toespreekt. Het is een rijke traditie, omgeven met veel ceremonieel vertoon: glanzend geborstelde paarden, mooie uniformen en statige koetsen. Het is een relatief jonge traditie maar wel een van grote symbolische waarde voor ons land.

Het bezoek van het koninklijk paar aan de Staten-Generaal is geen beleefdheidsbezoekje. De koning presenteert daar de plannen van de regering met het uitspreken van de troonrede. Hij geeft daarmee aan dat de wetten die uit de plannen voortvloeien ook door hem ondertekend zullen worden. De Tweede Kamer gaat vervolgens als eerste met de regering in debat over de begrotingsvoorstellen en besteedt daar ruim drie maanden aan. De begrotingen van de ministeries liggen voor een groot deel al voor een paar jaar vast en de debatten gaan

dan ook vaak over relatief kleine wijzigingsvoorstellen of over aanpassingen van eerder genomen besluiten. Bijvoorbeeld het plan voor het versterken van de rivierdijken waar 25 jaar en 13 miljard euro voor is uitgetrokken. Per jaar geeft de minister aan welk deel van de dijken aangepakt gaan worden, hoeveel geld daarmee is gemoeid en of dat nog past binnen de 13 miljard euro. De koning heeft in de troonrede daar dan het volgende over gezegd: "De regering is voornemens de versterking van de dijken langs de rivieren verder ter hand te nemen."

Prinsjesdag 2017, de Glazen Koets met het koninklijk paar in de Paleisstraat op weg naar het paleis. Foto: Harry van Reeken, collectie HGA

Er is een onderwerp waar de koning nooit over spreekt en dat is het deel van de begroting van het ministerie van Algemene Zaken dat gaat over de uitgaven ten behoeve van het Koninklijk Huis. Altijd een gevoelig onderwerp, omdat niet alleen de kosten voor de grondwettelijke taken maar ook de vergoeding voor de leden van het Koninklijk Huis hier onder vallen. Het is aan de minister-president om dit onderwerp met de Tweede Kamer te bespreken en in goede banen te leiden. De koning kan en zal er zelf nooit iets over zeggen maar zal er privé wel een mening over hebben. In tegenstelling tot ministers, dokters, bouwvakkers etc. kan de koning niet gaan staken of zijn ontslag indienen. Hij kan in het uiterste geval aftreden, maar dan moet er wel iets heel ernstigs aan de hand zijn. Hij zal dus gedurende zijn leven nogal wat minister-presidenten voorbij zien komen om over de tekst van de troonrede te spreken.

Zelf kan hij niet anders dan keurig ieder jaar zijn grondwettelijke plicht vervullen en de troonrede voorlezen. Gelukkig is Prinsjesdag ook een feestelijke dag met een fraai versierde stad en kermis op het Malieveld. Het hoogtepunt is ongetwijfeld ieder jaar weer de rijtoer en vooral de terugweg naar Paleis Noordeinde. Daar aangekomen dromt het publiek samen op het voorplein. Vanuit

de menigte klinkt een luid gejuich op als de balkondeuren opengaan en de koninklijke familie verschijnt. Er wordt gezongen en druk gezwaaid en de koning en koningin zwaaien terug. Het kan niet anders dan dat de koning op dat moment aan de historische woorden van zijn moeder moet denken: "Even wuiven!"

Ton van der Pijl
Tonvanderpijl212@gmail.com

Opening van de zitting der Staten-Generaal. Koningin Juliana spreekt de Troonrede uit in de Ridderzaal. Foto uit 1959, Anefo, collectie HGA

Prinsjesdag 2017, het koninklijk paar, prinses Laurentien en prins Constantijn op het balkon van paleis Noordeinde. Foto: Harry van Reeken, collectie HGA

Eettafel Limoges

Uitgevoerd met twee handige uittrekbladen van 50 cm. om de tafel te verlengen.

De maten zijn : 140 x 90 x 79 cm. (bxdxh)
Nu van € 1.344,- voor slechts € 945,-

Star STIJLMEUBELN

Kom langs of kijk op starstijlmeubelen.nl

Samen aan alles gedacht!

UITVAARTVERZORGING
J. Henning

070 345 48 10
Dag en nacht bereikbaar
Bautersemstraat 1, Den Haag
www.henning-uitvaart.nl

BRIEVENBUS

De gratis rubriek 'Brievenbus' is een zeer populaire!
Hulp nodig of wilt u een reactie plaatsen?
Mail naar redactie@dehaagsetijden.nl

Stad van de Rozen

In De Haagse Tijden van 30 mei 2023 schrijft Ton van der Pijl over Den Haag: "In de vijftiger en zestiger jaren stond zij bekend als Stad van de Rozen...". Dat kan ik me inderdaad nog goed herinneren. Net zoals ik nog weet van de rozenbottels: de zaadjes die daarin zaten kon je zo gezellig in iemands nek gooien, waardoor die persoon een enorme jeuk op z'n rug kreeg. En de hoeveelheid vlinders, bijen en wespen op die rozen lijkt me meer dan ik tegenwoordig zie. In 1953 gingen wij in de Denekampstraat wonen. Zoals op Google Maps is te zien, waren er aan een kant van die straat perkjes met stuiken. Nu zie je er ook grote bomen tussen, maar vroeger waren die er niet (of nog heel klein?). Elk perkje stond destijds vol met rozenstruiken en was omgeven door metaal-draad dat tussen korte, houten paaltjes was gespannen. In die periode heb ik daar mijn lagerschooltijd doorgebracht. Op straat kon je nog goed voetballen met je vriendjes: her en der stond wel een auto, maar er kwam bijna niets door de straat heen rijden. Op een keer was een voetbal tussen de rozenstruiken beland. Die ging ik wel even pakken. Ik nam een grote stap over het metaal-draad en schreeuwde het uit van de pijn. Wat ik niet wist: tussen de rozenstruiken, dus niet zichtbaar, was kruiselings prikkeldraad gespannen. En daar was ik met m'n kuit aan blijven haken. Er zat een flinke snee in m'n kuit, versierd met een paar rozenblaadjes. Het bloedde flink. Verder heb ik die dag niet meer gevoetbald. En gelukkig (voor de volgende generaties) was men in latere jaren niet meer zo scheutig met prikkeldraad.

Flip van Wensen

f.van.wensen@zonnet.nl

Het Milvakamp Kijkduin

In De Haagse Tijden van 5 september staat een interessant artikel over het Milvakamp Kijkduin. Nog niet zo lang geleden heb ik een lezing gehouden in de bibliotheek Segbroek in Den Haag. Omdat ik tijdens zo'n lezing nogal eens zijpaden betreed, kwam de bunker in Clingendael ter sprake. Een van de aanwezige dames merkte op dat ze daar nog wel eens naar binnen zou willen gaan. Toen ik haar vroeg of ze daar dan wel eens binnen geweest was, vertelde ze me dat ze daar als MILVA gewerkt had. We kwamen er al snel achter dat we daar allebei in dezelfde tijd rondgelopen hebben. Ik heb het dan over 1957. Zij werkte bij de admini-

stratie en ik bij de codedienst. De kamer waar ik samen met een MILVA werkte, ging altijd op slot en dit gaf aanleiding tot interessante praatjes. Wat zou er achter die deur gebeuren? En dan te bedenken dat ik hier tijdens een nachtdienst samen met haar met de deur op slot de nacht doorbracht. Dat vond je toen - terecht - heel gewoon maar tegenwoordig wordt hier - ten onrechte - moeilijk over gedaan. Toen wist ik nog niet dat ik het Milvakamp waar de eerdergenoemde dame woonde later samen met enkele andere Kabouters zou gaan kraken. En zo komt het verleden zo af en toe weer eens bovendrijven.

Carl Doeke Eisma

carleisma@planet.nl

Nederlands Jeugdkampioen darten

Ik ben Angelo van Deventer, 18 jaar oud, en vorig jaar ben ik Nederlands Jeugdkampioen darten geworden. Ik ben opgegroeid met darten en doe het zelf nu al 1,5 jaar op serieus niveau waar ik dagelijks hard voor train en mij vol voor inzet. Afgelopen zomer heb ik het A-ranking toernooi gespeeld in café de Kleine Eik, ook heb ik afgelopen maanden wat kleinere toernooitjes gewonnen. Door deze prestaties heb ik begin dit jaar een contract mogen tekenen bij het Managementteam Hearts For Darts, die mij hebben ingeschreven bij de PDC-Development tour, het jeugdcircuit van de Professional Darts Corporation. Het circuit van de PDC Development Tour bestaat uit 24 toernooien die gehouden worden in Engeland en Duitsland. Hier doen de grootste talenten uit alle landen aan mee. Na de tour ontvangen uiteindelijk de twee beste een PDC tourkaart en een startbewijs voor het World Darts Championship. Graag zou ik dit soort toernooien veel vaker doen om zoveel mogelijk erva-

ring op te doen, maar hier zit wel een prijskaartje aan. Om dit deels te kunnen bekostigen heb ik gelukkig al een materiaal-sponsor *Ron's Dartworld and more* en zijn er ook al vergaande gesprekken gevoerd met Bulls, het grote merk van darts benodigheden. Nu hoop ik via deze weg nog een aantal sponsoren te vinden die mij kunnen helpen deze stap te zetten en uiteindelijk mijn droom om professioneel darter te worden waar te kunnen maken. Wat zou deze sponsoring voor de sponsor opleveren? Een mooie plek op mijn dartshirt, een verslag van mijn gespeelde wedstrijd op social media en eventueel een demo bij een bedrijfsfeest. Interesse? Mail mij: vandeventerangelo@gmail.com

De Haagse STADSDICHTER

Victor R. Meijer • vr.meijer@hotmail.com

Testament van Den Haag

Na een ruime 60 jaren in haar leven maak ik het testament op van Den Haag niet dat ze mij ooit iets terug zal geven op een goed gevoel na maar dat verandert heel gestaag

ik geef je terug, al mijn idealen
het leven in jou was meestal reuzefijn
ik zie nu alleen nog Hagenezen balen
en dat doet me elke dag veel meer dan pijn

ik wil het vreugdevuur in Scheveningen terugwensen
aan een college vol gemekker en gemiep
want ook Scheveningers zijn toch Haagse mensen
voor wie de brandweer altijd moeiteloos harder liep

en dan zijn er toch ook steeds weer minder kroegen
waarnaar ik vluchten kan, want vaak keer ik weer om
ze moeten tegen corona en haar klote regeltjes zwoegen
bouw hem dan terug, die vertrouwde Marathon

aan mijn burens laat ik gaarne het vermogen
om te leren groeten na weer een slapeloze nacht
want hun kinderen gingen nooit voor middernacht slapen
ik heb ze menig keer vervloekt, beschimpt en veracht

ik laat het Haagse centrum waar ik ooit heb leren blowen
na aan Rotterdam die grauwe teringstad
dan kunnen ze daar ook eens een echt centrum showen
want ze hebben ons al vaak genoeg beklad

ik geef de erfenis als popstad NR 1
met muziek die neffah nauit verdween
heel graag aan heel Nederland cadeau
want dat is goed voor het geelgroene imago

de Haagse scholen barsten bijna uit hun voegen
zo verrekte vol zit iedere stomme klas
omdat door dat "Schengen" de grenzen doorsloegen
ik laat ze terug, het liefst zoals het vroeger was

ik laat gezellig de vele albums met jouw foto's
die plaatjes deden mij toch altijd heel veel deugd
nu zie ik verwarde mensen ontzettend radeloos
die hadden vast geen leuke Haagse jeugd

en dan heb ik ook nog heel veel goede wensen
maar die worden elke dag van mij gejat
dus ik laat mijn glimlach aan alle Haagse mensen
in deze ooit zo wonderschone stad

Uitgeverij De Haagse Tijden
Laan van Meerdervoort 174
2517 BH Den Haag

Ook te volgen via Facebook, Instagram,
Twitter en LinkedIn.

Uitgave:

Uw krant is elke twee weken in een oplage van tenminste 65.000 exemplaren gratis af te halen op circa 360 distributiepunten in Den Haag, Zoetermeer, Westland, Delft, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Wassenaar.

Redactie:

De artikelen, verhalen en foto's in onze krant worden aangeleverd door onze lezers. De ingezonden artikelen zullen ook gebruikt worden op de website en onze sociale media kanalen.

Hergebruik van de artikelen en foto's is aan de uitgever. Voor de vaste columnisten geldt een andere regeling. U kunt uw verhaal insturen naar: redactie@dehaagsetijden.nl

Abonnementen

Voor € 75,00 per jaar kunt u de krant in Nederland thuis ontvangen per post. Buiten Nederland ontvangt u de krant voor € 95,00 per jaar. Een abonnement vraagt u aan via www.dehaagsetijden.nl/ abonnement of via de klantenservice. Alle uitgaves van De Haagse Tijden kunt u terug vinden op de website www.dehaagsetijden.nl/archief

Adverteren

Wilt u ook adverteren in De Haagse Tijden? Vraag naar de mogelijkheden bij Daphne Brückel en bel 070-3607676 of mail naar info@dehaagsetijden.nl

Hoofdredacteur

Sanne Groeneboer
redactie@dehaagsetijden.nl

Vaste auteurs

John Vroom
Milja de Zwart
Marcello & Els
Robert Mindé

Distributie

Hubbel Den Haag

Fotografie

De Haagse Tijden heeft de moeite genomen om de rechtmatige eigenaar van de gepubliceerde foto's te vinden. Als u meent de publicatierechten te hebben, kunt u contact opnemen met de uitgever.

Vormgeving

Brückel Reclame BV

Lezersservice

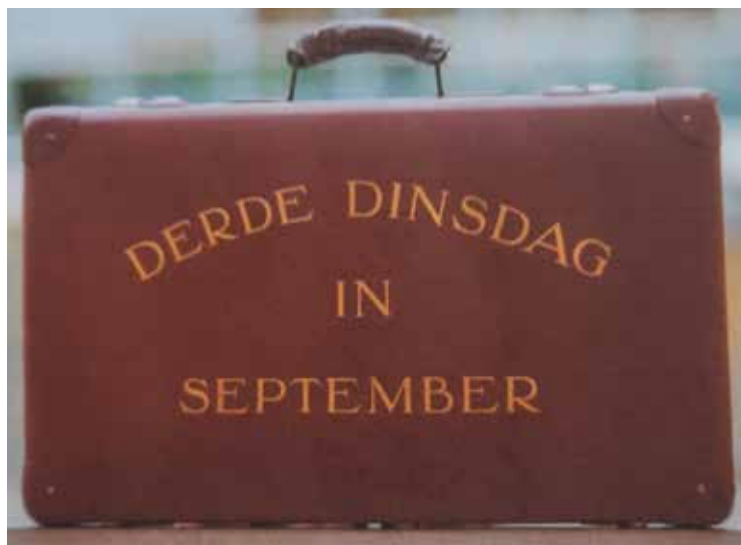
De lezersservice is te bereiken van maandag t/m vrijdag van 10 - 12 uur op: 070 - 345 76 97

Het bekendste koffertje van Nederland

Tijdens de regering van koningin Victoria (1819–1901) ontstond in Engeland de gewoonte om belangrijke documenten in een speciaal koffertje te vervoeren. In 1860 maakte de Engelse Chancellor of the Exchequer William Gladstone - laten we zeggen de minister van financiën - gebruik van een dergelijk koffertje dat de naam *the red Budget Box* kreeg. Het gaat hier om een rood geverfd, houten koffertje dat tot 2011 door zijn opvolgers gebruikt werd. Omdat het in slechte staat verkeerde, werd het vervolgens naar het Imperial War Museum gebracht.

Ik kan me voorstellen dat u nu denkt: leuk om te weten, maar wat heeft dat met Prinsjesdag te maken? In 1946 besloot de toenmalige minister van Financiën Piet Lief tinck deze Engelse gewoonte over te nemen. Hij wilde de eerste Rijksbegroting na de Tweede Wereldoorlog in stijl aan de Tweede Kamer overhandigen. Omdat er zo vlak na de oorlog weinig geld was, mocht het koffertje niet veel kosten. Een van de ambtenaren van zijn ministerie ging op zoek naar een winkel waar hij zo'n koffertje zou kunnen kopen en hij vond die winkel op de Laan van Meerdervoort in onze stad. Bij leerhandel Van de Broek kocht hij voor enkele guldens een eenvoudig, bruin koffertje waarop door middel van goudpapier letters de tekst 'derde dinsdag in september' stond. Later is deze tekst met goudverf aangebracht.

Zoals u weet, wordt de derde dinsdag in september ook wel Prinsjesdag genoemd. Op die dag gaat de minister van Financiën nadat de koning de Troonrede heeft uitgesproken met het koffertje naar de Tweede Kamer om de Miljoenennota en de Rijksbegroting aan te bieden. Dit koffertje is tot 1964 gebruikt en heeft daarna een plekje gevonden in het Belasting & Douane Museum in Rotterdam. Het koffertje dat sinds 1964 gebruikt wordt, is door de Staatsdrukkerij aangeboden. Dit koffertje is gemaakt van geitenperkament en aan de binnenzijde bekleed

Het Nederlandse koffertje

met blauwe zijde. In 1957 heeft minister Henk Hofstra een poging ondernomen om de traditie te doorbreken. Hij nam de stukken gewoon mee in zijn aktetas maar dat werd hem niet in dank afgenomen. Enkele studenten boden hem later demonstratief een nieuw koffertje aan met als gevolg dat de minister het jaar daarop weer het echte koffertje gebruikte.

Pieter Lief tinck

Piet zoals hij genoemd werd, is op 30 september 1902 in Muiden geboren. Zijn vader was predikant en getrouwd met Gerarda van Hoolwerff. Piet had een zusje, Carolina. Na de MULO ging hij naar de HBS. Na een jaar op een kostschool in Zwitserland gezeten te hebben, slaagde hij voor een aanvullend examen Grieks en Latijn. Van 1919 tot 1927 studeerde hij rechten aan de Rijksuniversiteit in Utrecht. In 1931 promoveerde hij cum laude op het onderwerp 'Moderne

structuurveranderingen der industrie in de Verenigde Staten van Amerika'. Met gebruikmaking van een beurs heeft hij met betrekking tot dit onderwerp zo'n twee jaar onderzoek kunnen doen in de Verenigde Staten. Drie jaar later werd hij benoemd tot hoogleraar aan de Nederlandsche Handelshoogeschool in Rotterdam.

“Alle Nederlanders kregen tien gulden tijdens de geldzuivering die Lief tinck bedacht had.”

Inmiddels was Piet in 1932 getrouwd met Henriëtte Aldershoff. Ze kregen drie dochters, Henriëtte, Lydia en Victorine. Tijdens de meidagen van 1940 functioneerde Piet als reserve-officier in het leger en enige tijd daarna werd hij door de Duitsers gevangengenomen. Hij heeft tijdens de oorlog in diverse kampen gezeten, zoals Sint-Michielsgestel. Gedurende al die jaren hield hij zich bezig met plannen maken over de politieke en sociaaleconomische vernieuwingen in Nederland na de bevrijding. Toen ons land bevrijd was, moest er vanzelfsprekend een nieuwe regering samengesteld worden. De formateurs Drees en Schermerhorn vroegen aan Piet Lief tinck of hij de zware post van minister van Financiën op zich wilde nemen en op 24 juni 1945 was dit het geval. Hoewel Piet lid was van de Christelijk Historische Unie

P. Lief tinck met het koffertje op het Binnenhof, 19 september 1950

besloot hij lid te worden van de in 1946 opgerichte Partij van de Arbeid. Gezien zijn functie zat hij op een sleutelpositie en hij heeft dan ook met succes meegewerkt aan het herstel

hij in 1954 met Elsa van der Voort van Zijp. Hij ging in dat jaar in Washington wonen en was onder meer uitvoerend directeur van de Wereldbank en het Internationale Monetaire Fonds. In 1987 kwam hij weer in Nederland wonen en wel in Den Haag in de Résidence Chateau Bleu op het adres Leidsestraatweg 15. Op 9 juni 1989 is Pieter Lief tinck in Den Haag overleden.

Ik las ergens dat het levensmotto van Piet Lief tinck was: *'Doch dyn plicht en lit de lju mar rabje'*. In het Nederlands luidt dit Friese gezegde dat ik volledig onderschrijf *'Doe je plicht en laat de mensen maar kletsen'*. Tot slot een deel van een gedicht dat in het Nieuw Utrechts dagblad van 1 juli 1952 staat:

*Lief tinck die nu zeven jaren
Onze schatkist heeft beheerd,
Die een dreigende inflatie
Meer dan moedig heeft gekeerd;
Lief tinck gaat ons land verlaten,
Treedt in dienst der Wereldbank!
Maar alvorens te vertrekken,
Hier een enkel woord van dank:
Dank Piet Lief tinck voor al 't goede
Dat gij onze Staat bewees,
Dank voor Uw heldhaftig strijden
Pieter Lief tinck zonder vrees!*

Carl Doeke Eisma
carleisma@planet.nl

Het Engelse koffertje

**AUTO
HOUTWIJK**
sterk in elk merk

**45
KM**

**De stilste brommobiel
E-Aixam**
100% elektrisch

Maak een proefrit:
070 - 329 70 51
Showroom & verkoop:
Zichtenburglaan 76-82

 www.autohoutwijk.nl

AKTIE! Tijdelijk GRATIS gemonteerd bij je thuis...

**De mooiste kasten
op maat gemaakt**

20 JAAR
GARANTIE

Geniet van
onze montage
AKTIE!

- Een Droomkast zoals jij hem wilt hebben
- Perfect op maat, altijd passend
- Kies je eigen Style en Kleur
- Bij ons ben jij de Ontwerper
- Schuif of draaideur kasten

WWW.HOUTWINKELZAAG.NL | Laan van Meerdervoort 258 | 070-3452700

Seniorenhulp Nederland
Meer dan alleen verhuizen...

Vrijblijvende offerte?
BEL: 070 - 306 16 96

 Senioren-verhuizing
Volledig verzorgd!
  Woning-ontruiming
Huur- en koopwoning
  Schilder-en kluswerk
Stofferen en behangen
  Spoed-oplevering
Binnen 7 dagen leeg

**de beste in
VERHUZEN
EN ONTRUIMEN**
Seniorenhulp Nederland

www.seniorenhulp.com

Behandeling aan huis

Een team van prothesespecialisten

Wij komen **gratis** bij u thuis voor het maken van nieuwe protheses of het corrigeren en repareren van uw huidige protheses. Met onze kennis en vaardigheden kunnen wij u perfect van dienst zijn!

Enrico, Martijn, Jasper en John Jellema

Tel: 070-3555790
info@novodent.nl

Valkenboskade 466
2563 JK Den Haag
(Hoek Laan van Meerdervoort recht t.o. halte tram 3 en 12)

www.novodent.nl

- Voor het maken van nieuwe kunstgebitten
- Pasvormcorrecties en reparaties
- **Gratis** behandeling aan huis
- 75% vergoeding vanuit uw basisverzekering, 25% eigen bijdrage
- Rechtstreekse vergoeding door uw zorgverzekeraar

BTR REIZEN www.BTRreizen.nl
055 - 5059500

Geniet van de mooiste vakanties 2023

Kerst- & nieuwsjaarsreizen
Sfeervolle autoreizen, busvakanties & riviercruises met kerstprogramma's

Speciale aanbieding: 5 daagse All Inclusive busreis naar Kerststad Valkenburg vertrek 23 dec. € 585,- p.p.

Autovakanties All Inclusive
Naar gastvrij hotels met een heerlijke All Inclusive vakantie met 's avonds gratis drankjes

Autovakanties arrangementen
Autovakanties met aantrekkelijke arrangementen voor leuk vermaak tijdens uw vakantie

Fiets- & wandelvakanties
Fietsen & wandelen in de mooie toeristische streken en natuurgebieden, geselecteerd door BTR Reizen

Busvakanties All Inclusive
Luxe bus excursievakanties met veel extra's naar gastvrij hotels op de mooiste plekken!

Riviercruises
Riviercruises over Europa's mooiste rivieren, volledig verzorgd, mooie vaarroutes & programma

055 - 5059500 - WWW.BTRREIZEN.NL

P.H. Frauenfelder

- loodgieters
- installatie
- daktechniek
- 24h service

www.phfrauenfelder.nl

Vestiging Den Haag

Oude Haagweg 617
2552 GK Den Haag

T 070 - 325 44 40
info@phfrauenfelder.nl
www.phfrauenfelder.nl

Vestiging Rotterdam

Graafstroomstraat 35b
3044 AN Rotterdam

T 010 - 850 12 00
info@phfrauenfelder.nl
www.phfrauenfelder.nl

 Service

 Sanitair

 Verwarming

 Woning aanpassing

 Dak

75 JAAR
1944 - 2019

Moord op het Binnenhof

De derde dinsdag van 1967 kende een groot schandaal. Voor het eerst in de geschiedenis was de miljoenennota uitgelekt. Twee weken voor de troonrede kwam het televisieprogramma AVRO's Televisier met onthullende informatie over tal van belastingverhogingen. Dit nieuwsitem sloeg in als een bom. Het zorgde voor veel onrust op de verschillende ministeries. Een aantal maanden voor dit schandaal was er een andere geruchtmakende zaak die in Den Haag voor veel opschudding zorgde. Op de plek waar men al generaties lang kibbelt over de centen werd in de nacht van 27 op 28 januari 1967 een moord gepleegd.

De Gouden Koets op het Binnenhof tijdens Prinsjesdag, 1966. Foto: Gemeentepolitie, collectie HGA

Niet door toenmalig minister-president Jelle Zijlstra of door een van zijn ministers. Het was de zwerver Jan B. die in beschonken toestand zijn vriend had gedood. Een vriend paartje, een militair en zijn meisje, zochten die nacht op het Binnenhof een schuilplaats voor de regen. In een donker, droog hoekje zagen ze tot hun grote schrik een levenloos lichaam liggen. Het was de 56-jarige lorrenop-haler Gerard van S. Al snel na de gruwelijke ontdekking kwamen twee mannen aangelopen. Het was Jan B. die in paniek op het Spui een nietsvermoedende voorbijganger had aangeklampt. Ik heb mijn vriend vermoord, herhaalde hij voortdurend, terwijl hij de verbijsterde man meetrok naar de plaats van de misdaad.

De 38-jarige Jan B. was klein van stuk, had psychische problemen, keek graag diep in het glaasje en leefde een zwervend bestaan. Tien jaar van zijn leven had hij in diverse psychiatrische inrichtingen doorgebracht. Zo ook in 1967 toen hij ter beschikking van de regering was gesteld. Maar het leek beter te gaan met

Sluiting van de zitting der Staten-Generaal. De minister van Binnenlandse Zaken, prof. mr. P.J. Verdam, inspecteert de erewacht van de Rijkspolitie op het Binnenhof, 1967. Foto: P.J. Verdam, Stokvis, collectie HGA

Jan. Aan het einde van het jaar werd hij door de afdelingsarts goed genoeg bevonden om op proefverlof te gaan. De directrice van de inrichting was echter tegen. Jan was vanwege zijn labiele karakter nog niet klaar voor de maatschappij. Hij was gebaat bij discipline en regelmaat. Volgens een psychiater voelde Jan zich thuis in de inrichting. Hij zorgde voor de dieren en de planten en had nog nooit iemand kwaad

gedaan. Jan wilde zelf ook niet op proefverlof, verklaarde hij later. Hij voelde zich veilig binnen de muren van de instelling. Toch werd besloten om Jan op 22 december 1967 met proefverlof te laten gaan.

Tijdens het politieverhoor verklaarde Jan dat hij een onderkomen had gevonden bij het Leger des Heils, waar hij een bed had en op vaste tijden zijn maaltijden kreeg. Af en toe sliep

hij buiten in een portiek, op een bankje langs het malieveld of in een geparkeerde auto. Meestal werd hij daartoe gedwongen omdat de deur van het Leger des Heils gesloten was na een avond laat stappen. In medebewoner Gerard had Jan een drinkmaatje gevonden. Ook die bewuste avond waren ze samen op pad gegaan. Het werd een kroegentocht waarbij zwaar gedronken werd totdat het geld opraaakte en beide mannen ruzie met elkaar kregen. Gerard had tien gulden van Jan geleend en zou het geld dezelfde avond nog teruggeven. Ook had hij beloofd om een deel van de rekening te betalen. Ondanks de vele toezeggingen kwamen de guldens niet op tafel. Volgens Gerard had hij geld bij het Leger des Heils liggen. Maar toen de vrienden daar aankwamen, was de poort gesloten. Jan en Gerard keerden daarop terug naar het café waar ze nog meer bier en jenever dronken. Om de rekening te kunnen betalen verkocht Jan zijn horloge. Vervolgens liepen de straalbezopen mannen door het centrum van Den Haag naar het Binnenhof. Bij de Ridderzaal vroeg Jan voor de laatste maal om zijn geld. Gerard voelde nogmaals in zijn zakken en zei dat hij niets bij zich had.

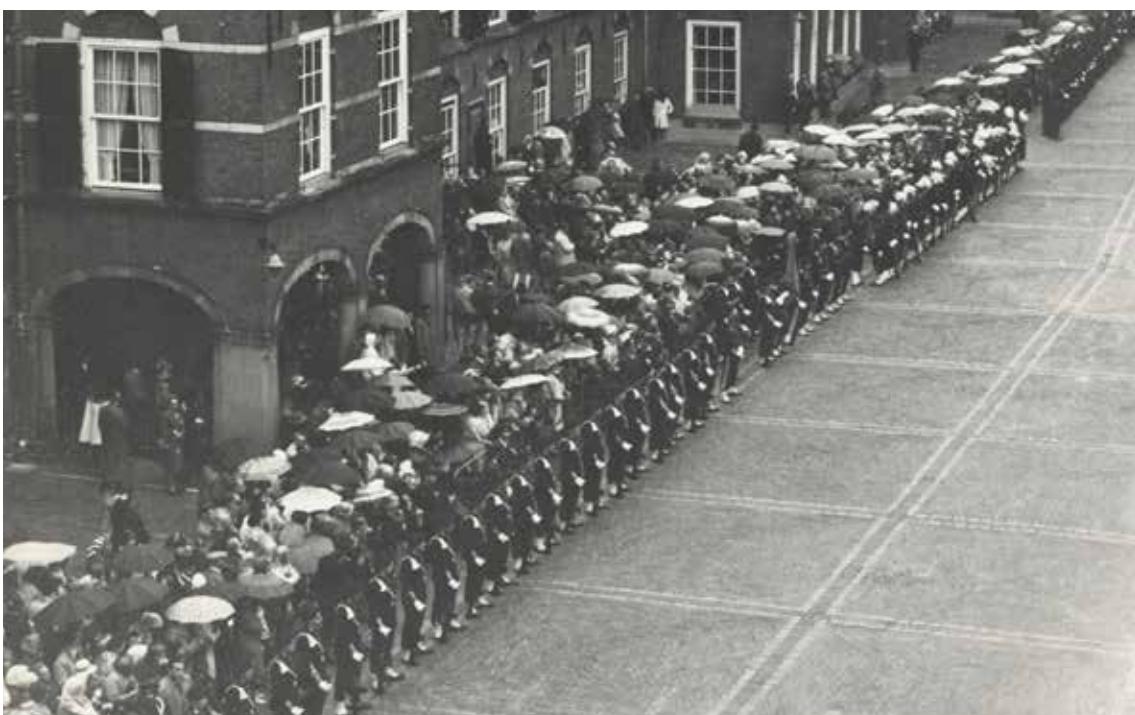
In het dronkemansgesprek dat volgde, stelde Jan zijn maat voor de keus. Of ik krijg het geld of ik vermoord je. Waarop de laderzatte Gerard antwoordde "Ik kan niet betalen, dus je moet me maar vermoorden". De eveneens zwaar benevelde Jan aanvaardde de gruwelijke uitnodiging en wurgde met een sjaal zijn vriend die nauwelijks tegenstribbelde. Na zijn daad versleepte Jan het levenloze lichaam tien meter naar een donkere hoek om vervolgens weg te rennen. Maar al snel daarna keerde hij terug

om een zakdoek om de hals van Gerard te knopen. "Ik wilde zekerheid hebben", verklaarde Jan later aan de politie. Ook vertrouwde hij de agenten toe dat hij na stevig drankgebruik wel vaker zin kreeg om iemand te vermoorden.

Tijdens de rechtszaak wist Jan zich niets meer te herinneren. President van de Rechtbank mr. van Hattum refereerde derhalve aan de uitvoerige bekentenissen die Jan bij de politie en de rechter-commissaris had afgelegd. Maar dat was niet het enige. Begin januari had Jan bijna een andere bewoner van het tehuis om het leven gebracht. Tijdens de rechtszaak werd een verklaring voorgelezen van een zekere Joep, een zwerver uit Limburg, die enkele weken voor de moord met Jan een kroegentocht had gehouden en ook diens handen om zijn nek had gevoeld. Door luidkeels om hulp te roepen had hij zichzelf weten te redden. De gewaarschuwde politie kon toen geen wijs worden uit de verwarde verhalen van de dronken mannen. Beiden werden naar het bureau meegenomen, waar ze hun roes uitsliepen. De volgende morgen had Jan met uitgestoken hand zijn verontschuldiging aangeboden. "Ik vind het jammer dat ik je heb willen vermoorden", zei Jan. Met de handdruk was de hele zaak uit de wereld en voor de politie de kous af.

Op 16 mei 1967 werd Jan schuldig bevonden aan 'doodslag in zwaar dronkenschap gepleegd' en veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf en voortzetting van de reeds eerder opgelegde ter beschikking stelling van de regering. Na zijn straf is niets meer van hem vernomen.

Jan Kaffa
jankaffa@hotmail.com

Publiek op het Binnenhof tijdens Prinsjesdag. Foto F. Riezebos, collectie HGA

De man met de lachende vingers:

Misschien is hij nog niet helemaal in de vergetelheid geraakt en kennen sommige Hagenaars hem hopelijk nog: Willem Frederik Keppel Hesselink, in zijn tijd zeker in en buiten Den Haag vooral bekend als de karikaturist of sneltekenaar Mr. Max. Wie was hij ook alweer?

Mr. Max tekent een onbekende vrouw met hondje, opgedragen aan de cabaretier Paul Ostra, tevens oprichter van revuegezelschappen 4 november 1946

Willem Frederik Keppel Hesselink, geboren op 25 februari 1893 in Arnhem, groeide op in een milieu waar het brood vooral met de (wijn)handel werd verdiend. Tot verdriet van zijn ouders, voelde de jongen niets voor een carrière in de wijnhandel. In de Gelderse hoofdstad volgde hij de driejarige HBS. Teken en schilderen deed hij het liefst. Zijn eerste karikaturen maakte hij op school: "Ik ruilde spotprenten van onderwijzers voor toverballen", vertelde hij in 1957. Handel zat dus wel in zijn genen. Daarna verhuisde hij naar Den Haag waar hij op de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten aan de Prinsessegracht lessen volgde. Willem Frederik zou de schooldirecteur, de architect Jan Springer, met spottekeningen op zijn serieus werk soms tot wanhoop hebben gedreven. Of de leraren zijn tekentalent onderkenden, vertelt het verhaal niet. Na

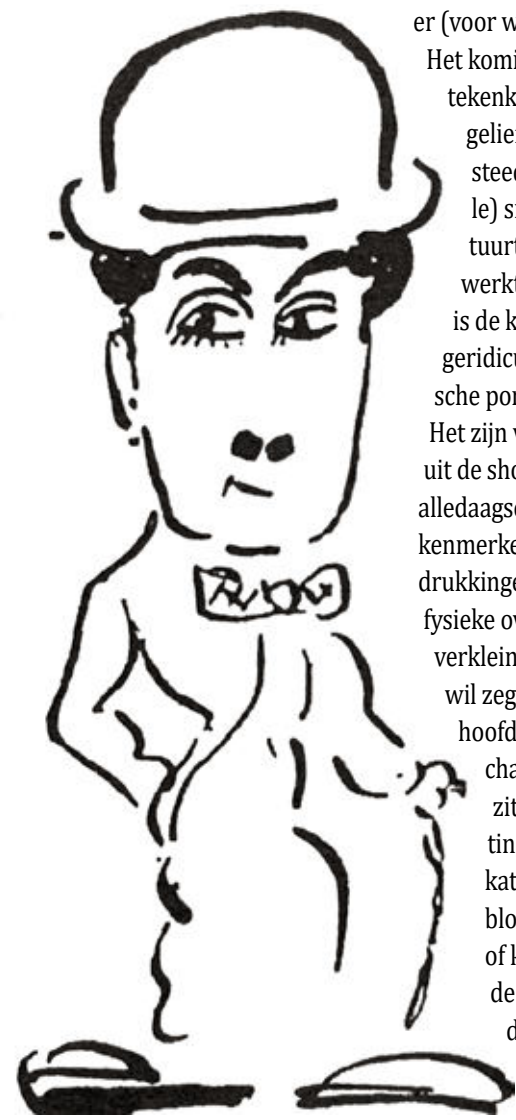
zijn schooltijd trad hij enkele keren als sneltekenaar op in de pauze van filmvoorstellingen. Hij tekende, zoals hij zelf zei, "als een razende alsmaar dezelfde snuiten in steeds andere standen, totdat ik er zelf razend van werd".

Na zijn ontslag uit militaire dienst trad hij in 1916 op met het gezelschap The Street Arabs in Rotterdam. De benaming *street arab* werd in die tijd in Amerika gebruikt voor thuis- en dakloze bedelende mensen. Het was niet ongebruikelijk dat karikaturisten een pseudoniem gebruikten. Aanvankelijk noemde Willem Frederik zich Max Bruning, maar na aanmerkingen dat er in Duitsland al iemand van die naam schilderde, werd het Mr. Max, de artiestennaam die hij zijn hele tekenend leven zou gebruiken. Het waren aanvankelijk gelegenhedsoptraden, vast werk had hij niet. Na enkele verhuizingen in Arnhem

en naar Utrecht nam Keppel Hesselink omstreeks 1918 zijn intrek in een gebouw in de Amsterdamse Haarlemmerhouttuinen samen met de schilder en tekenaar Paul van der Ven. Dat pand had eerder de bekende schilder George Hendrik Breitner tot atelier gediend. 's Winters als er geen geld was voor kolen, verbrandden ze houten lijsten in de kachel. Verschillende kunstenaars, onder wie de Duitse silhouettist Franz Baselowsky, kwamen er op bezoek, zagen zijn werk en raadden hem aan op te gaan treden als karikaturist. En zo debuteerde Willem Frederik als Mr. Max in het Amsterdamse Grand Theater in de Amstelstraat bij Lion van Lier, maar nu niet meer als pauzenummer. Dat was een mooie start, maar hij kreeg geen gage. Het Grandtheater werd geleid door drie broers Van Lier, zei Keppel Hesselink. De oudste kwam om acht uur de kassa leeghalen, de middelste om negen uur en Lion haalde om tien uur de rest. Zo bleef er dus niets over voor de artiesten. Na vruchteloos soebatten om zijn loon verliet hij het gezelschap.

De gave lijn

De sneltekenkunst is geen hip of sexy onderwerp, het is dus ook maar zelden onderzocht. En als dat gebeurt, worden meestal (politieke) karikaturisten ten tonele gevoerd die lang, soms heel wat

Mr. Max, Charlie Chaplin, circa 1930

langer over hun tekening deden dan sneltekenaars. Bij Mr. Max was dat meestal secundair werk op het toneel. Dat is ook wat het publiek van hem wilde. Maar vergis je niet, er komen heel wat uurtjes oefenen aan te pas om iemands gezicht herkenbaar te tekenen. Een paar suggestieve, maar gave lijntjes en Charlie Chaplin staat

er (voor wie hem nog kent). Het komische karakter van de tekenkunst maakt het genre geliefd bij het publiek. Nog steeds kun je (professionele) sneltekenaars of karikaatuurtekenaars inhuren. Het werkterrein van Mr. Max is de karikatuur, meestal geridiculiseerde, hyperbolische portretten van personen. Het zijn vaak politici of mensen uit de showbusiness in (hun) alledaagse situaties: uiterlijke kenmerken, zoals gezichtsuitdrukkingen en lichaamstaal, de fysieke overdrijving. Hij tekende verkleinende vergrotingen, dat wil zeggen een soort waterhoofd met een dwergenlichaam eronder, maar er zit geen greintje minachting in. Een goede karikatuur legt een karakter bloot. Een sneltekenaar of karikaturist zoekt niet de perfecte vorm, maar de perfecte vervorming.

Dat houdt ook in dat hij op zoek moet gaan naar geschikte figuren van wie de kenmerken ook zo uitvergroot kunnen worden dat die voldoende voor herkenning kunnen zorgen. Zo is een regelmatig gezicht minder geschikt. Zelden zet een karikaturist een figuur in één keer neer. Het meest opvallende kenmerk, bijvoorbeeld een lange dunne neus, wordt eerst een aantal keren geschetst, waarna de andere kenmerken toegevoegd worden. Het is een vak; Mr. Max kon fantastisch sneltekenen. Hij werd wel de man met de lachende vingers genoemd.

Portret van Henri ter Hall (1866-1944), komiek, oprichter van revuegezelschappen en Kamerlid (Henri Bogaerts circa 1900)

Henri ter Hall 1929 (Mr. Max)

sneltekenaar Mr. Max

Mr. Max met de naar hem vernoemde sigaar circa 1940

Optredens

Mr. Max trad tientallen jaren op, meestal in revuegezelschappen van bijvoorbeeld Paul Ostra en Henri ter Hall met jongleurs, goochelaars, acrobaten en andere kunstenaars in binnen-

zaal Corso, Scala theater het HTO-gebouw, de grote zaal van het Casino en de Werkplaats van de NS aan de Concordiastraat. Onveranderlijk haalde hij goede recensies in kranten als de Haagse Courant, het

“Een sneltekenaar of karikaturist zoekt niet de perfecte vorm, maar de perfecte vervorming.”

en buitenland. Vele keren sneltekende hij in toenmalige Haagse of Schevenings illustre locaties, zoals de Tuinzaal van de dierentuin, de Poort van Kleef, Hotel Seinpost, de Prins Mauritschool, Diligentia, de Kurzaal, het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, Café Lido, Kunstzaal De Stijl, het intieme Prado-theater, Kunstzaal Hoogewal, Cinema Flora, Diligentia, bioscoopzaal Kuys Witsenburg, Militair Hospitaal aan de Muzenstraat, Palace, Piccadilly, Amicitia aan het Westeinde, Excelsior, Passage, het Verenigingsgebouw aan de Zijlweg, Het Zuid, bioscoop-

Vaderland, de Volkskrant en de Residentiebode. Een van zijn laatste optredens was in mei 1965 in het Haagse Paviljoen Malieveld onder het motto: ‘Een dagje ouderwets met 200 oude artiesten, een nationale reünie georganiseerd door de Haagse artiestenclub Nog vele jaren’.

Het valse etiket van ouwe stumperds

Een half jaar voor Mr. Max' overlijden in 1966 interviewde een verslaggever voor de Volkskrant de secretaris van de Amsterdamse Reünie Club, de praktiserend goochelaar Henk Daniëls. Die was boos op

de Telegraaf, met name op de showpaginaredacteur Henk van der Meyden, die wel vaker knuppels in hoenderhokken gooide. Die had verscheidene oud-artiesten ontmoet, “die sterren, in kleine stoffige kamertjes, waar alleen nog maar gerafelde knipselboeken met soms Engelse en Amerikaanse verhalen over grote successen in het variété, de revue of het circus aan de vroegere glamour herinnerden”. Die kritiek hakte erin bij revueartiesten als Daniëls, die geschokt waren door het etiket, dat op ze geplakt is, dat valse etiket van ouwe stumperds die het zo rot hebben, die eenzaam en verlaten leven. Daniëls laat een foto uit die tijd aan de verslaggever zien, een groepsfoto met zo'n honderd artiesten op de boulevard in Scheveningen: “Hier staan Greta Schlei, Henk Neef, Henny van Gelder, mr. Max, Hennie Verra, Nol Schotanus, de namen zullen u niet zoveel meer zeggen, maar dat waren in hun dagen grote artiesten, die het niet arm hadden”, zegt hij.

Toegegeven, Mr. Max bewoonde een zolderkamer in de Galileistraat. Hij had niet veel nodig, maar arm was hij niet. Voor een interview in december 1957 ontving hij daar de verslaggever en de fotograaf van Het Binnenhof. Aan de wanden hingen tientallen foto's en tekeningen, evenzovele herinneringen aan revues met eigentijdse even grote als vergeten sterren als Heintje Davids, Johan Buziau, Jean-Louis Pisuise en de Joodse goochelaar Michel Velleman, bekender als Ben Ali Libi. Op een tafel liggen grote vergeelde plakboeken met foto's, karikaturen, programma's, contracten, dankbetuigingen, handtekeningen van beroemde artiesten en recensies van zijn optredens in Nederland en Europa - waar is dat alles na zijn dood gebleven? En waar is hij begraven? Waar al dat materiaal is gebleven weet de familie niet... U wel? Misschien heeft Mr. Max u tijdens een van zijn optredens getekend? Heeft u die tekening nog? Dan kunt u contact met mij opnemen via onderstaand mailadres.

Pieter van Wissing
pieter.van.wissing@gmail.com

Pieter Jelles Troelstra, socialist en schrijver (Mr. Max, circa 1925)

CAPITOL
LOOSDUINSCHEN KADE HOEFDELIJN DEN HAAG
TELEFOON 334040

VRIJDAG 30 NOVEMBER EN VOLGENDE DAGEN
LOBO DE WOLFSHOND
IN DE SPANNENDE SENSATIEFILM
WOLVENBLOED

Het recht van de sterkste...
De strijd om het behoud van het leven....
Een sluipende Puma be-
loert zijn prooi....
**EEN BOEIEND
FILMWERK
VOOR JONG EN OUD**

OP HET TOONEEL:
MR. MAX
SNELTEKENAAR
VOORAF ONS GEVARIEERD EN VERZORGD
CAPITOL-BIJPROGRAMMA
TOEGANG VOOR ELKEN LEEFTIJD.

VOOR DE KINDEREN!
ZATERDAG- EN WOENSDAGMIDDAG 2.15 U.: FAMILIE-
EN KINDERVOORSTELLING. — SINT NICOLAAS EN
ZIJN KNECHT GEVEN IEDER KIND EEN AARDIGE
VERRASSING. — NA EEN RONDRIJDT DOOR DE STAD
ZAL SINT NICOLAAS ZATERDAGMIDDAG HALF TWEE
IN HET CAPITOL AANKOMEN.

MATINE 2.15 UUR. SOIREE 8.15 UUR
's ZONDAGS DOORLOOPEND.
AANVANG LAATSTE VOORSTELLING 9 UUR.

In de pauze Mr. Max, Capitol Den Haag 1928

Haags Ontmoeten

De plek voor ouderen én hun mantelzorgers.

OPEN DAGEN

27 september t/m 3 oktober

Kijk op www.haagsontmoeten.nl/opendag voor meer informatie over het programma, de tijden en locaties.

HAAGS ONTMOETEN
Uw plek in de wijk

KOM
LANGS

Haags Ontmoeten Open Dagen: Gezelligheid en Verbinding in de buurt

Advertorial

Haags Ontmoeten opent haar deuren voor senioren en hun mantelzorgers en nodigt hen uit om langs te komen op de Open Dagen. Deze dagen staan in het teken van gezelligheid, samenzijn en natuurlijk ontmoetingen. Dit jaar beloven de Open Dagen geweldige dagen te worden om nieuwe vrienden te maken, te genieten van bijvoorbeeld heerlijke maaltijden of zelfs het meespelen in de gratis bingo!

Wanneer en Waar?

De Haags Ontmoeten Open Dagen vinden plaats tussen 27 september en 3 oktober in de verschillende ontmoetingscentra. Elke locatie houdt hierbij een eigen datum en tijd aan. Verschillende locaties in de volgende stadsdelen openen hun deuren: Centrum, Loosduinen, Laak, Escamp en Leidschenveen Ypenburg.

Een overzicht van alle data, tijden en activiteiten vindt u op www.haagsontmoeten.nl/opendag.

Programma

Er is een divers programma met activiteiten voor iedereen. Voorbeelden van deze activiteiten zijn:

Gezamenlijke Lunch: Dit is het perfecte moment om nieuwe mensen te ontmoeten terwijl u geniet van heerlijk eten en gesprekken.

Spelletjesmiddag: Voor degenen die van een beetje competitie houden, is er een spelletjesmiddag gepland. Van kaartspellen tot bordspellen, er is voor elk wat wils. Breng gerust uw favoriete spel mee of ontdek nieuwe spellen met anderen.

Koffie en thee: Neem plaats, ontspan en deel verhalen en ervaringen met oude vrienden en nieuwe kennissen onder het genot van een kopje thee of koffie.

Gratis Bingo: In de gratis bingo kunt u deelnemen aan deze leuke

activiteit, met geweldige prijzen om te winnen.

Creative en sportieve activiteiten: U kunt ook meedoen aan een gratis les zit/stoel dansen, Zumba, schilderen of een herfstknutsel maken.

Ontmoet Nieuwe Vrienden

De Haags Ontmoeten Open Dagen zijn een perfect moment

om mensen uit de buurt te ontmoeten. Of u nu alleen komt of al mensen kent, u zult zich snel thuis voelen.

Hoe kunt u deelnemen?

Komt u ook langs om kennis te maken met Haags Ontmoeten? U hoeft zich niet aan te melden en iedereen is van harte welkom!

Nu tijdelijk een heerlijk cadeau bij een abonnement op De Haagse Tijden!

Neem een abonnement op De Haagse Tijden en haal een heerlijke Haagsche Kakker op bij Bakkerij Hessing.

www.dehaagsetijden.nl

UTS® VAN DER GEEST VERHUIZINGEN

Speciale service voor senioren

- Zorgverhuizingen
- Particuliere verhuizingen
- Int. verhuizingen
- Kunst- en antiekservice
- In- en uitpakservice
- Verhuisdirigente
- Handyman
- Inboedelopslag

T 070 399 42 41
W utsvandergeest.nl

 ERKENDE VERHUIZERS

Vroem, Vroom...

In elke editie van De Haagse Tijden stapt autojournalist John Vroom weer even in een auto die vroeger door Den Haag reed.

Peugeot 504 Coupé

Heel slim van Peugeot om voor het design van de 504 Coupé de hulp in te roepen van de Italiaanse ontwerper PininFarina, want zo ontstond een van de mooiste Coupé's naar mijn smaak. Wat een prachtige lijnen in al zijn eenvoud. Elegante, wat bol aflopende motorkap. Slanke zijlijn. Mooi chroomwerk langs de raampartij en een relatief korte, maar even zo elegante kont. Een top-design zonder frutsels, wat kenmerkend was voor meesterontwerper PiniFarina. Een aristocratische uitstraling, zou je kunnen zeggen.

Onder de motorkap lag een zes cilinder 2.7 liter benzinemotor met een dubbele carburator met elektronische ontsteking en 136 pk. Het eerste dat mij opviel bij het openen van het portier zijn de kuipstoelen met een warm ogende bekleding die eruitzien als ware fauteuils. Ook achterin was er beperkte ruimte voor passagiers. Superfraai vond ik het dikleren stuur met sportieve gaten in de spaken. Daarachter de info-unit met drie ronde klokken voor snelheid, toeren, benzine, temperatuur en accumeters. In het midden-

console een analoog klokje met aan weerszijde twee tuimelschakelaars. Daaronder de schuifjes voor de verwarming en ventilatie met daar weer onder een sierplaatje voor de eventuele inbouwradio met de afbeelding van het PininFarina logo. Op de middentunnel het korte in een leren hoes omhulde versnellingspookje met daarachter het toen onvermijdelijke chromen asbakje. Heel fraai in de portieren was de draaiknop voor het openen van de tochtraampjes. Toch kan ik niet nalaten te vermelden dat de afwerking van

dit top-Italiaanse design heren der typisch Frans was, zoals de blikkerige omlijsting van de tuimelschakelaars op het dashboard en nog een aantal details, maar dat terzijde. Een prachtig detail vond ik overigens de achterlichtunits die bestonden uit drie schuingeplaatste rechthoekjes die links naar links hellen en rechts naar rechts. Zeer herkenbaar en het mooie is dat Peugeot deze creatieve designuiting na zo'n vijftig jaar weer toepast op alle huidige Peugeot-modellen. Leuk toch! Een ander mooi de-

tail vond ik het in de zijkant van het portier aangebrachte waarschuwingslampje dat voor achteropkomend verkeer zichtbaar was zodra je het portier opende om uit te stappen. Typisch Frans en zeer gebruikelijk in die tijd was de locatie van het reserve wiel dat niet in de bagageruimte geplaatst was, maar daaronder. Het voordeel was dat je bij een bandenwissel niet alle eventuele bagage er eerst uit hoefde te halen. Voor die tijd was de 504 Coupé luxe uitgevoerd met elektrisch bedienbare ramen, achter-

ruitverwarming, stuurbekerhitting, schijfremmen op alle vier de wielen, elektrische ruitensproeiers en zo meer. Grappig en ook handig detail was een soort luchthapschepje op de ruitenwischer vóór de chauffeur voor een extra aandrukeffect. In 1979 stond deze 504 Coupé in de showroom van de Peugeot dealer aan de Laan van Meerdervoort voor 41.175 gulden. Wat een elegante schoonheid!

John Vroom
johnvroom@planet.nl

Haagse Geluiden gaat over Haagse muziek, dansgelegenheden, muziekwinkels en platenzaken in de jaren '50, '60 en '70.

The Entertainers & The Haigs

The Haagse groep The Entertainers begon als drie mansformatie op de Populierschool rond 1960. Het was een rock & roll/beat band met Wim Betlem (gitaar), Jaap Rog (gitaar) en Ed v.d. Sande (bas). Als drummer kwam Jan Timmermans erbij. De band werd echt populair toen hij werd uitgebreid met Rob v.d. Zwan (gitaar), die Wim Betlem verving, en tandartszoon Frank van Leijen (zang). Manager was E. van Dalen. De vijf mansformatie was een top act in Den Haag en omstreken. De locaties

waar ze speelden zijn te veel om op te noemen. Een kleine greep: Club 192, Casino Scheveningen, Drie Stoepen, Marathon, Amicitia en 't Zuid. Ze hadden een eigen fanclub, 'Entertainers Fanclub E.S.', wat voor die tijd best bijzonder was. Ze wonnen in de voormalige Haagse Dierentuin de Haagse Beatles verkiezingen en werden bij verdere optredens ook aangekondigd als 'De Haagse Beatles'.

Voor een optreden in de Leidse stadsgehoorzaal werden ze - om meer publiek te trekken - aangekondigd als Beat Sensatie The Liverpool Entertainers. Er werd gewaarschuwd dat als de danszaal net zo smerig achterbleef als de laatste keer - peuken, glas, koffie en bier op de

grond - dit het laatste optreden zou zijn. In 1965 werd de naam veranderd in The Haigs, omdat er in Limburg al een (Indorock) band met de naam Entertainers bestond. Haigs was een verbastering/samentrekking van het whisky merk en fonetisch Haags voor Hagenaars. De formatie ging verder met Frank, Jaap, Jan, Ed en Rob. Ze hebben een succesvolle tournee door Frankrijk gemaakt, waar op de affiches stond: Les Haigs, Les Beatles Hollandaise, la révélation du Hit Parade d'Europe no. 1. Zo werden ze bij aanvang van de optredens ook aangekondigd. Tussen 1966 en 1967 heeft Barry Hay deel uitgemaakt van de band. Hij kwam uit de Haagse band Don't. Iedereen weet hoe het hem

is vergaan. Ze stonden onder andere in het voorprogramma van Dave Berry, Hollies en Jimmy Hendrix. Er zijn vijf singles opgenomen: *Never die/That's the way she is* (1966), *Where to run/Seperated* (1966), *Saturday night/You've got it* (1967), *From now on/Hey baby* (1967) en *Roly Poly Martha/Out of life* (1968), die tipparade haalde. In 1999 is er een tien inch compilatie uitgegeven.

Where to run heette eigenlijk *My Doggy pee-peed on the mat*, maar dat kon volgens platenmaatschappij Artone niet. Andere bekende Hagenaars die in The Haigs band hebben ge-

speeld zijn onder andere Bert Terlaak, Paul v. Melzen en Jaap Mossel. Rob v.d. Zwan heeft ook gespeeld bij Big Wheel, The Bumble Bees, Les Clochards, The Giants (met deze naam waren er meerdere bands), The Royal Five en Tagrag. Jaap Mossel in The Scarlets, The Chiva's, The Elements, The Fire Stones, The Sparks, The Mailer Mackenzie Band en The Golden Haigs, Paul v. Melzen in diverse indorock groepen, The Mailer Mackenzie Band en Mack en Bart Terlaak in Mack, The Franklin Rollers en The Dare Devils.

Rob Mindé
romin@ziggo.nl

THE MOST HEIGHTENED STATE OF BEING FEMALE No 7 © SARAH MAPLE

04/10 - 08/10 2023

10e editie

De eigenzinnige beurs
voor hedendaagse kunst

Fokker Terminal Den Haag
artthehague.nl

Speciale
aanbieding

Bestel een kaart voor 2 Personen voor €11,50
artthehague.nl/actie

De mooiste kerstreizen

Gewoon perfect geregeld.

All inclusive kerst in het Teutoburgerwald

6-daagse busreis

reiscode: kdnih01

vanaf p.p.

€ 769

Kerstcruise Romantische Rijn

6-daagse busreis

reiscode: crcrc403

vanaf p.p.

€ 899

Kerst in Schotland

7-daagse busreis

reiscode: kddry01

vanaf p.p.

€ 1055

Kerst en Oud & Nieuw in Toscane

13-daagse busreis

reiscode: kdmtm03

vanaf p.p.

€ 1199

Kerst met de Zwitserse treinen

8-daagse bus- en treinrondreis

reiscode: kdch302

vanaf p.p.

€ 1249

Kerstreis Wenen in Stijl

8-daagse busreis

reiscode: kdwen09

vanaf p.p.

€ 1259

www.dejongintra.nl/kerstreizen

Bel 0180 - 457 803

of ga naar uw ANVR-Reisbureau

de Jong Intra
vakanties

Reissom o.b.v. 2 personen en excl. € 37,50 reserveringskosten,
Calamiteitenfonds en SGR-bijdrage.

Eropuit!

Organiseert u een leuke activiteit waar onze lezers blij van worden? Mail uw activiteiten of tips naar info@dehaagsetijden.nl of bel: 070 - 360 76 76

Munten, postzegels, bankbiljetten en ansichtkaarten

Ergens slingeren nog de postzegelalbums van opa op zolder. Waar zijn de munten van pa eigenlijk gebleven? En zijn die ansichtkaarten bestemd voor het oud papier? U bent niet de enige met vragen over een verzameling munten, postzegels, papiergeld, ansichtkaarten of penningen. Daarom houdt de Munten- en Postzegel Organisatie (MPO) elke woensdag een open inloopdag. Wie zijn of haar verzameling deskundig en gratis wil laten beoordelen, kan tussen 10.00 en 16.00 uur terecht bij de MPO, Energieweg 7, IJsselstein, nabij Utrecht. Aansluitend is er desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Informatie: 030-6063944 of kijk op www.mpo.nl.

Goud, zilver, kunst, curiosa en militaria

In de la ligt nog die gouden ketting van oma. Ergens ligt nog een potje met oude sieraden. Dat oude beeldje of die zilveren miniatuurtjes in de kast, zijn die nog wat waard? En hebben die oude onderscheidingen en militaire spulletjes nog waarde? Allemaal vragen met betrekking tot goud, zilver, kunst en curiosa of militaria. Bezoek eens onze open inloopdag, elke donderdag van 10.00 tot 16.00 uur. U bent dan welkom bij MPO/Heritage op de Energieweg 7 te IJsselstein, vlakbij Utrecht, voor een gratis en vrijblijvende taxatie. Aansluitend krijgt u desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Voor meer informatie: 030-6063944.

Hommage aan Escher met voorstelling in Scheveningen

Deze maand is op het strand van Den Haag een nieuw laserkunstwerk te zien waarin abstracte werelden met licht en geluid tot leven worden gebracht. In de avonden van 21 tot en met 24 september zal kunstenaar JesterN, ofwel Alberto Novello, zijn twintig minuten durende kunstervaring BLACKLIGHT X live opvoeren in Scheveningen als ode

aan het werk van M. C. Escher. Novello is een internationaal gerenommeerd kunstenaar die speciaal voor het Escherjaar in Den Haag BLACKLIGHT X heeft ontworpen. Hij zegt: "BLACKLIGHT X is een live voorstelling die de tijd vertraagt, als tegengif voor de hectiek van het moderne leven. Geluid stuurt de laserstralen aan, wat een synesthetische ervaring voor het publiek teweegbrengt, zo worden naast het zicht en het gehoor alle zintuigen geprikkeld."

Wanneer & waar: do 21 t/m zo 24 sept, 20.30, 21.30 & 22.30u, op het strand van Scheveningen, tussen strandrestaurants The Fat Mermaid en Sol Beach

Vliegerfestival Scheveningen

Vliegerfestival Scheveningen is het grootste internationale vliegerevenement van Nederland. Tijdens het festival zijn ten zuiden (links) van De Pier de meest bijzondere vliegers uit alle hoeken van de wereld te bewonderen. Vrijwel elk jaar is de grootste vlieger van Europa aanwezig tijdens het Vliegerfestival Scheveningen. Vanwege het fantastische schouwspel is het evenement een perfecte gelegenheid voor een leuk dagje of weekendje met kinderen aan het Scheveningse strand! Tijdens het Vliegerfestival Scheveningen presenteren vliegers uit tientallen landen vliegershows en demonstraties in verschillende thema's en disciplines: powerkiting, stuntvliegers en megakite-éénlijnsvliegers. De shows bieden een adembenemend schouwspel met vliegers in fantastische kleuren, talloze maten en met de meest waanzinnige vormen. Op zaterdagavond na 20:00 uur worden er vliegers met lampjes de lucht in gelaten.

Wanneer & waar: za 23 & zo 24 sept, 11.00 - 17.00u, Scheveningen Bad

Door de ogen van Tollens

Op 1 oktober organiseert Natuurlijk Delfland van 14.00 tot 16.00 uur een wandeling *Door de ogen van Tollens*. Verzamelen: Museum Rijswijk, Herenstraat 67. Een wandeling zoals de negentiende-eeuwse dichter Hendrik Tollens deze gelopen zou kunnen hebben. Naast de natuur en het landschap wordt er ook informatie gedeeld over de dichter Tollens. We ervaren de grote veranderingen die er hebben plaatsgevonden en de huidige natuurwaarden. Tijdens de wandeling worden verleden, heden en toekomst met elkaar verbonden. Er kunnen maximaal 30 personen aan de wandeling deelnemen; opgeven verplicht via medewerkernatuurlijkdelfland@gmail.com.

Na aanmelding volgt een bevestiging. De deelname is gratis. Na afloop drinken we iets in het museum, dit voor eigen kosten. De excursie wordt geleid door Ruud Poorter, de grote nationale Tollenskenner en Geert van Poelgeest, voorzitter van Natuurlijk Delfland.

Wanneer & waar: zo 1 okt, 14.00u, Museum Rijswijk, Herenstraat 67

In het licht van de Haagse filosoof Spinoza

Den Haag heeft een icoon van wereldformaat in huis. Benedictus de Spinoza woonde en werkte zeven jaar aan de Paviljoensgracht. Hier stierf hij in 1677 op 44-jarige leeftijd, waarna hij met zes koetsen en groot gevolg naar de Nieuwe Kerk werd gereden. Na ontruiming van zijn graf werd in 1927 naast de kerk een gedenksteen onthuld. Nog alle dagen komen mensen uit binnen- en buitenland naar het Spui om de vermaarde vrijdenker te eren. Spinoza mag daar regelmatig bloemen in ontvangst nemen, merendeel rozen. Een roos met doornen siert Spinoza's zegelring en is ook zichtbaar op de grondplaat van het gedenkmonument. Het verwijst naar het Latijnse woord *Spinosus* dat *doornachtig* betekent. Met gevaar voor eigen leven vond Spinoza de weg om zijn verlichte denkbeelden voor ons te waarborgen.

Spinoza Oktobermaand 2023

Spinoza's pleidooi voor een democratische samenleving is inspirerend voor buitenlandse bezoekers, maar vooral voor Hagenaars zelf. Want zijn ideeën over vrede, vrijheid en tolerantie sluiten immers naadloos aan bij de positie van Den Haag als internationale Stad van Vrede en Recht. Daarom laat Den Haag een maandlang het licht schijnen op haar historische en nog altijd invloedrijke stadgenoot. Dwars door de stad zijn er volop activiteiten te beleven: van Paleiskerk tot Nieuwe Kerk, van Amare tot Musicon, van Pulchri tot de Spinozahof, van Grand Café Utopia tot Zaal 3 van het Nationale Theater, van Bibliotheek Den Haag tot de Koninklijke Bibliotheek en van wijkbibliotheken tot buurthuizen. Ook de Oude Kerk in Voorburg is actief, met oversteek naar Spinoza's woonhuis aldaar.

De oktobermaand biedt een breed programma met lezingen, theater, muziek, workshops, debat, Spinoza stadswandelingen en filosofische vaartochten. En daarmee heeft iedereen de kans om de betekenis van Spinoza's

Haags filosoof Spinoza in de spotlight

leven en baanbrekend gedachtegoed (beter) te leren kennen. Als verlicht denker verwijst hij naar de vitaliteit van een democratische samenleving waarin iedereen het recht heeft om te geloven, te denken en te zeggen wat men wil. Een maatschappij waarin kerk en staat gescheiden zijn en tolerantie centraal staat. Een rechtvaardige wereld waar ieder mens de kans mag krijgen om gelukkig te zijn of te worden. Nu, in de 21ste eeuw vol polarisatie, oorlog, geweld en onzekerheid is Spinoza's gedachtegoed actueler dan ooit. Wat kunnen zijn ideeën voor ons betekenen

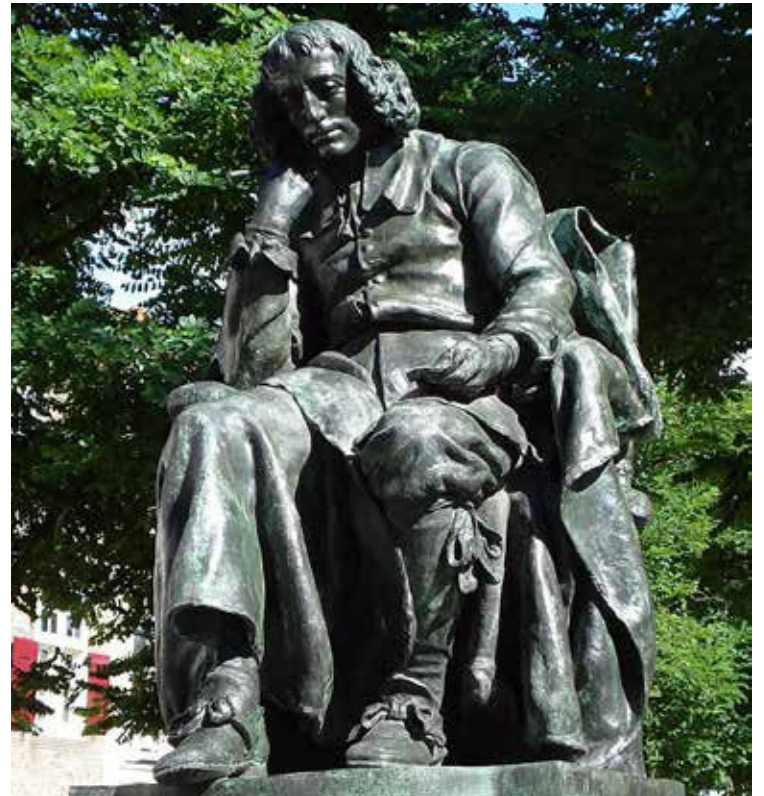
in het hier en nu? Hoe kan zijn filosofie bijdragen aan ons persoonlijk en collectief geluk? En wat vertelt de filosoof ons over

"Ik heb er altijd naar gestreefd om niet de spot te drijven met wat de mensen doen, er ook niet om te huilen of me er kwaad over te maken, maar het te begrijpen."

de kosmische eenheid van mens en natuur? Het Spinoza maandprogramma heeft de ambitie om waardevolle inzichten aan te bieden.

Spinozastad

Waarom kwam de 38-jarige Spinoza uiteindelijk naar Den Haag? Zijn woon- en werklijn loopt langs vier steden. Als tweede generatie Joodse migrant werd hij in 1632 geboren in Amsterdam, waar hij in 1656 door de Joodse gemeenschap verbannen werd vanwege zijn radicale ideeën en volgens bronnen ook vanwege een juridisch geschil. Na een periode van twee jaar in Rijnsburg, woonde hij zeven jaar in Voorburg, waar hij zijn *Theologisch Politiek Traktaat* voltooide. De verhuizing eind 1669 naar Den Haag was een bewuste keuze omdat hij met zijn politieke opvattingen ingang wilde vinden bij de Regentenstad, waar zich onder meer de Staten van Holland, de Staten-Generaal en raadpensionaris Johan de Witt huisden. Daar ook kreeg de toenmalige Republiek haar vooruitstrevende staatkundige

Spinoza standbeeld door beeldhouwer Frédéric Hexamer op de Paviljoensgracht

en democratische gestalte, mede gebaseerd op het denken van Spinoza. Den Haag eert haar stadgenoot met in totaal drie Rijksmonumenten: het gedenkmonument aan het Spui en het Spinozahuis en standbeeld in het SpinozaKwartier.

levenswerk *Ethica*, schreef hij zijn *Politiek Traktaat* en overleed hij op zijn zolderkamer. Spinoza had nooit kunnen vermoeden dat tegenover zijn woonhuis vanaf 1880 een standbeeld van hem zou staan, dat zijn werkhuis in de 21ste eeuw ingericht zou worden als cultureel studiecentrum en dat zijn woonbuurt vanaf 2021 de naam Spinoza-Kwartier zou gaan dragen.

Vrij entree Spinozahuis en Spinozahof

Het SpinozaKwartier bevindt zich langs de grachtensingel aan de Bierkade, Dunne Bierkade en Zuidwal - tussen de Wagenstraat en de Boekhorststraat. Een trip naar dit cultuurhistorisch gebied wordt extra waardevol met een bezoek aan het Spinozahuis op Paviljoensgracht 72. Het pand kent een boeiende geschiedenis, zo werd het in 1646 gebouwd in opdracht van landschapsschilder Jan van Goyen. Tijdens de Spinoza Oktobermaand is iedereen er alle middagen welkom voor uitleg over Spinoza's leven en werk. Al even interessant is een bezoek aan de StadsOase Spinozahof, aan de overkant van de Spinozabrug. In oktober wordt in deze duurzame stadstuin elke zaterdagmiddag een interactieve rondleiding georganiseerd.

Informatie programma Spinoza Oktobermaand 2023

www.spinozadenhaag.nl

M 06-51709443

Spinoza's woonhuis (1646), gebouwd in opdracht van landschapsschilder Jan van Goyen

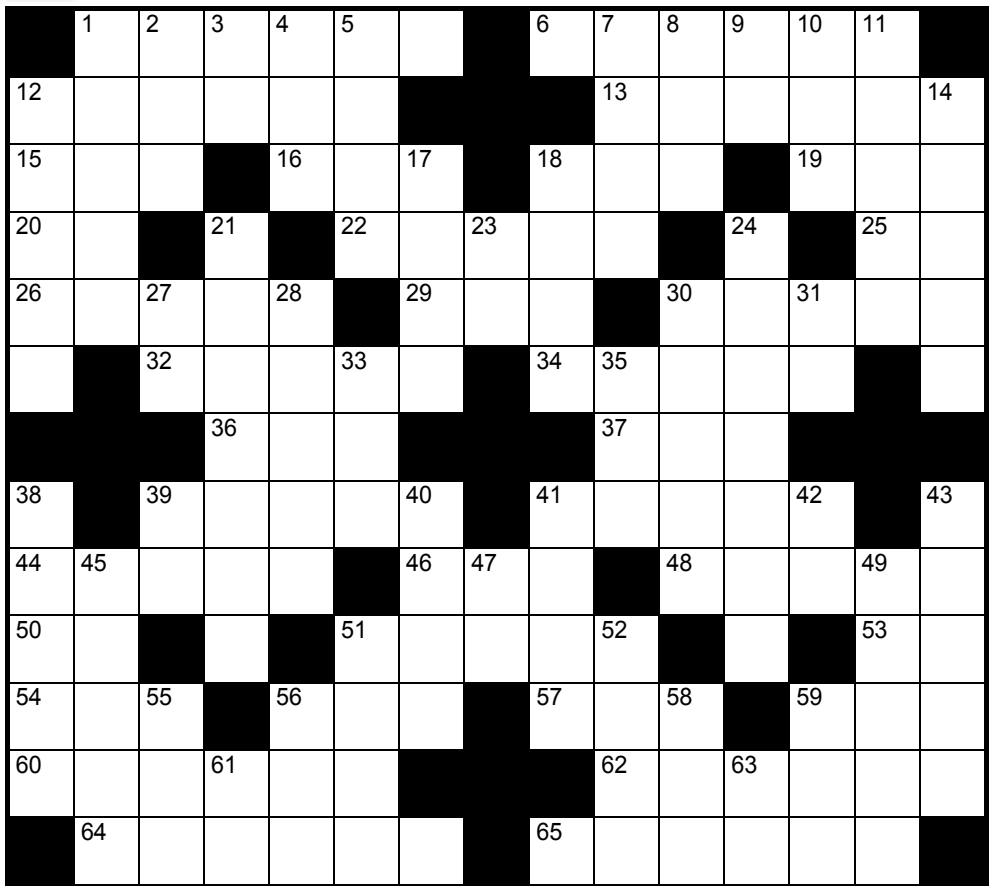

spinoza
DEN HAAG

Aan de Paviljoensgracht leidde Spinoza zeven jaar een sober bestaan met denken, schrijven, corresponderen en lenzen-slijpen. Hier voltooide hij zijn

Puzzelpagina

1 KRUISWOORDPUZZEL

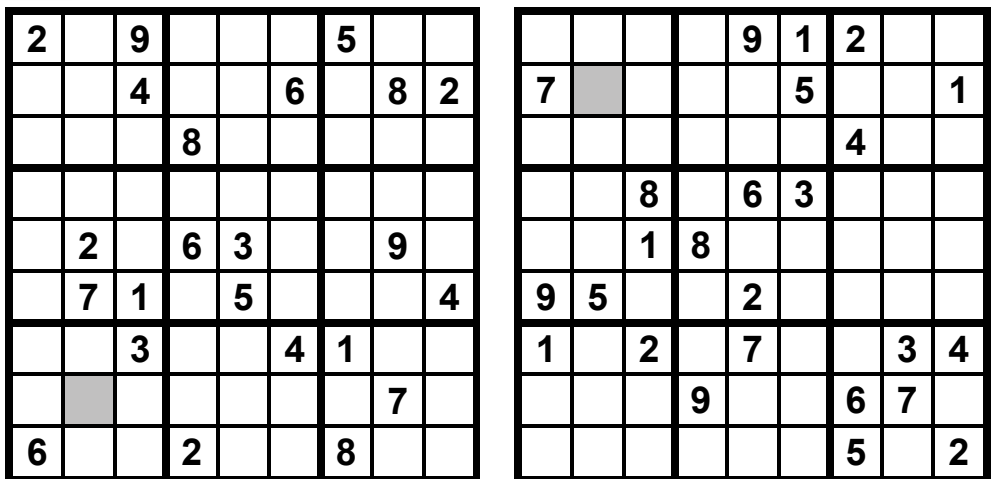

Horizontaal: 1 werktuig 6 waterzuchtige zwelling 12 werpen 13 mankement 15 nauw 16 teug 18 schel 19 op de wijze van 20 boksterm 22 cijfer 25 voorzetsel 26 drinkgerei 29 etcetera 30 kansspel 32 in elkaar 34 Zuideuropees eiland 36 vlaktemaat 37 Engels bier 39 vloerlijst 41 man van adel 44 selecte groep 46 grote bijl 48 aardbol 50 pers. vnw. 51 naaigerei 53 aan zee 54 wees gegroet 56 steensoort 57 bloeiwijze 59 gebouw in Amsterdam 60 mak 62 nieuwerwets 64 beste prestatie 65 plotseling.

Verticaal: 1 bloedgever 2 kraakbeenvnis 3 vogelproduct 4 heidemeertje 5 uniek 7 insecteneter 8 duinvallei 9 getijde 10 jaartelling 11 humorloos 12 tropische hagedis 14 vuurmond 17 wortel 18 achterspeler 21 strafschoep 23 motorraces 24 draagdoek 27 onzes inziens 28 reeks 30 omsingeling 31 achter 33 lidwoord 35 wiel 38 autoriteit 39 onmeetbaar getal 40 hardnekkig 41 riv. in Spanje 42 en omstreken 43 familie 45 inwendig orgaan 47 vogel 49 vis 51 draaikolk 52 wasem 55 pl. in Gelderland 56 pausennaam 58 strafwerktuig 59 snelle loop 61 watercloset 63 lidwoord.

14	35	6	65	31	39	59	25	16	28
----	----	---	----	----	----	----	----	----	----

2 SUDOKU

Puzzel & Win!

Mocht u de oplossingen weten van de puzzels op deze pagina, dan maakt u kans op deze leuke prijs van de Fifties Store!
U kunt de oplossingen tot donderdag 28 september mailen naar puzzel@dehaagsetijden.nl

Win 10 onderzetters gemaakt van echte vinylplaten
Deze onderzetters zijn gemaakt authentieke LP's waardoor er minder afval is voor het milieu. t.w.v. € 14,99. Wij geven maar liefst drie van deze sets weg!

Verkrijgbaar bij de Fifties Store, www.fiftiesstore.nl
Namensestraat 73 - 2587 VX Den Haag
070 3585810 - www.fiftiesstore.nl

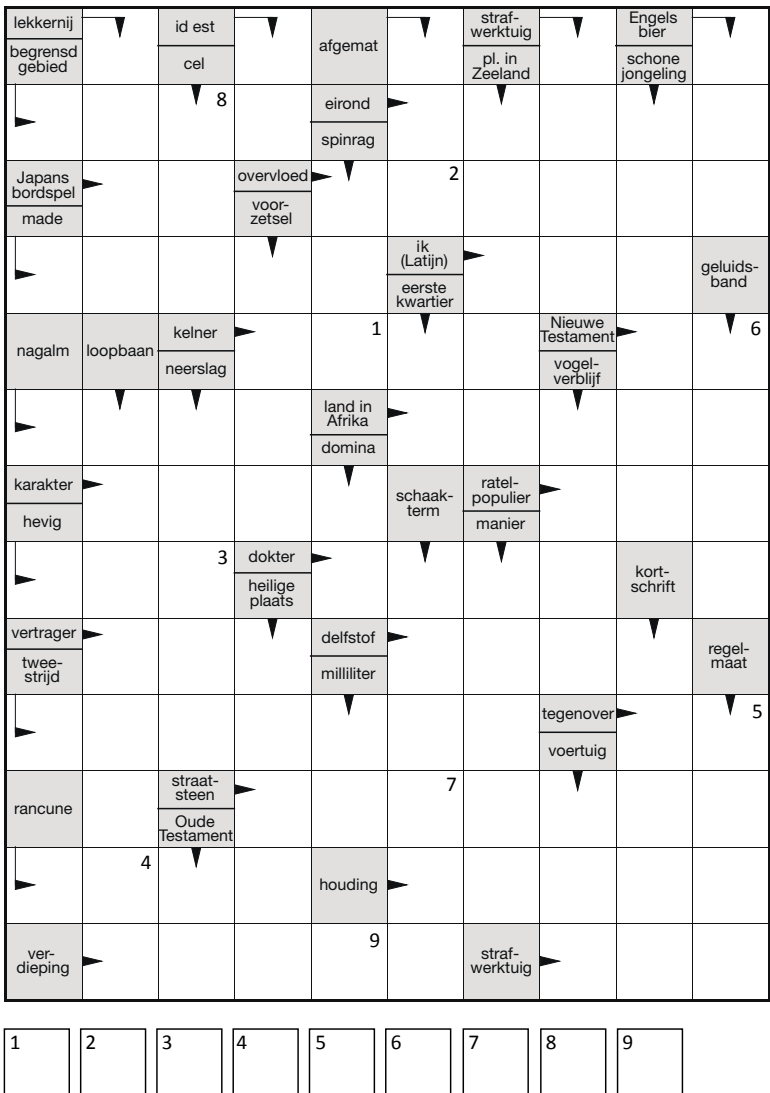
Oplossingen vorige editie:
Kruiswoordpuzzel: Afvalbak
Sudoku: 8 - 6
Woordzoeker: Ondergrondse

De drie sets onderzetters gemaakt van echte vinylplaten gaan naar:
Norbert van Scheppingen te Zoetermeer
Dinie van de Wetering te 's-Gravenzande
A.H. Hoek te Den Haag

Wij feliciteren de winnaar van de vorige editie met een mooie prijs, aangeboden door de Fifties Store.

Let op! U dient de prijs zelf op te halen bij de Fifties Store.

3 ZWEEDSE PUZZEL

Kom jij weleens bij je wijkcentrum?

✓ Dé plek voor advies, ondersteuning, vrijwilligerswerk en activiteiten in de buurt. Je vindt ons door heel Den Haag: wijkz.nl

wijkz voor elkaar

We doen meer dan je denkt!

ELZENAAAR What Elz?
NVM MAKELAARS • HYPOTHEKEN

Snel en resultaat gericht
De beste keuze

070 - 360 48 07 • www.elzenaar.nl

9,3 waardering **funda**